قفسه

هفت‌پله

اگر دوست دارید کتابی درباره شناخت رفتارهای هیجانی، عاطفی و فکری در دوره نوجوانی را مرور کنید می‌توانید یک کتاب را انتخاب کنید و بخوانید و به دیگران هم توصیه کنید. این کتاب هفت پله، مژگان بابامرندی است.

کتاب هفت‌پله شامل ۶داستان کوتاه است که از میان آنها می‌توان به «پدرم صف را دوست ندارد»، همه چیز یک راز بود، کلاغ آواز خواند و روباه و کلاغ اشاره کرد. چهار داستان این کتاب مربوط به دنیای نوجوانی است و شخصیت‌های اصلی آنها نوجوانان هستند.

در این داستان‌ها به توصیف تضادهای رفتاری، عاطفی و هیجانی دوره نوجوانی و چگونگی حل این تعارض‌ها پرداخته شده است. دو داستان آخر، مربوط به یک کلاغ است که با تخیل و ارایه بدیعی از نویسنده همراه است. داستان اول این مجموعه با عنوان «چرا هفت پله تمام نمی‌شد»، داستان دختر نوجوانی به نام شیدا است که از زبان سوم شخص روایت می‌شود. شیدا نوجوانی است شوخ طبع، شلوغ، بذله‌گو، نافرمان، خوددار و درپی جلب توجه دیگران و اثبات توانایی‌های خود، درست مانند بیشتر نوجوانان همسن و سالش. او بی‌خیال است و با قوانین و مقررات مدرسه مخالفت می‌کند و آنها را زیر پا می‌گذارد. سرکلاس نظم را رعایت نمی‌کند و معلم‌ها را مسخره می‌کند. خانم نوشی معلمی است که شیدا، او را به‌خاطر نحوه تلفظ کردن حرف «ج و ش» در کلمات مورد تمسخر قرار می‌دهد. وقتی خانم نوشی بر اثر حادثه‌ای جان خود را از دست می‌دهد، شخصیت و روحیات شیدا ناگهان تغییر می‌کند و گرفتار ناراحتی و عذاب وجدان سختی می‌شود...

کامو و موسسه‌ی بابل

عشق و تنهایی و مرگ سه مسأله اساسی زندگی ما است. هر چند که برای بعضی از مردم جهان فقط مرگ و زندگی و نفس کشیدن بیهوده اساسی‌ترین کارهای زندگی است. اما آن چه که شیرینی زندگی را گاهی صدچندان می‌کند کتاب‌هایی است که نویسندگان آنها درباره مسائل انسانی نوشته‌اند یا درباره سرنوشت انسان‌ها از آن سخن گفته‌اند. کامو و موسسه‌ی بابل، نویسنده: دانیل پناک، مترجم: نیلوفر اکبری.

درون مایه رمان «کامو و موسسه‌ی بابل»، عشق، تنهایی و مرگ در ساختاری مبهم و در عین حال ماجراجویانه است. مادر «کامو» از او می‌خواهد که زبان انگلیسی را یاد بگیرد و کامو هیچ علاقه‌ای به این کار ندارد. اما، پس از مدتی مجبور به یادگیری انگلیسی می‌شود. او باید این کار را از طریق یک موسسه به نام «بابل» انجام دهد. بابل، موسسه‌ای است که در آن افراد از کشورهای مختلف با هم نامه‌نگاری می‌کنند و از طریق این ارتباط زبان می‌آموزند. کامو اولین نامه خود را با قصد لجبازی با مادرش و با لحنی تند می‌نویسد تا خواننده نامه از پاسخ دادن به آن اجتناب کند. او نامه را به‌طور اتفاقی به یکی از آدرس‌ها که در لیست موسسه موجود است می‌فرستد و در کمال ناباوری پس از مدتی جواب نامه‌اش را دریافت می‌کند. نامه از طرف دختری به نام «کاترین». در طول داستان اتفاقاتی روی می‌دهد که باعث ادامه یافتن ارتباط و نامه‌نگاری کامو و کاترین است. داستان از زبان دوست صمیمی کامو روایت می‌شود که نامه‌های کاترین را برای او ترجمه می‌کند.

پرسه در گستره رمان هایی برای نوجوانان

تابستان، عشق، شکلات و پرحرفی

فاطمه رحمدل | خبرنگار

رمان اسب جنگی، مایکل مورپورگو، مترجم: پروین علی‌پور

«مایکل مورپورگو»، نویسنده رمان اسب جنگی، نویسنده، شاعر و نمایشنامه‌نویس انگلیسی است که بیشتر شهرت او به سبب آثار زیبایش در حوزه کودک و نوجوان است. راوی داستان اسبی است به نام «جویی». شاید همین نکته، که داستان از زبان یک حیوان بیان می‌شود و درواقع به او شخصیت انسانی بخشیده شده است، شکل رمان را با دیگر رمان‌ها متفاوت ساخته. کره اسب ۶ ماهه در مزرعه پیرمرد کشاورزی کار می‌کند. پسر کشاورز یعنی «آلبرت»، با دیدن جویی شیفته زیبایی او شده و علاقه شدیدی به او پیدا می‌کند و یک رابطه دوستانه و عاطفی با جویی برقرار می‌کند. اوج داستان زمانی است که جنگ جهانی دوم در انگلستان رخ می‌دهد و کشاورز به صورت پنهانی جویی را به ارتش می‌فروشد و این آغاز حضور او در میدان جنگ است. در تمام مدتی که جویی از آلبرت دور است، خاطرات و مهربانی‌های او را فراموش نمی‌کند. از سوی دیگر وقتی آلبرت متوجه می‌شود چه اتفاقی برای جویی افتاده، تمام توان خود را برای یافتن او به کار می‌بندد.

مفهوم زیبایی

زیبایی زیبایی تنها موضوعی که آدم‌ها در هر زمان و مکانی به آن توجهی خاص دارند. زیبایی گاه منشأ تحول در زندگی و گاهی اوقات نیز بزرگترین مانع برای رسیدن به یک زندگی سعادتمند است. فرانسوی‌ها یک ضرب‌المثل زیبا و البته خنده‌دار دارند. آنها معتقدند که انسان‌ها یا زیبا هستند یا وفادار. البته که می‌توان هر چیز را با چیزی دیگر مرتبط دانست اما منطق و عقلانیت در امور ایجاب می‌کند که هر چیز را به جای خویش ببینیم. زیبایی نیز یک مسأله در همین موضوع است. حالا اگر مایل باشید که موضوع زیبایی را در یک رمان مطالعه کنید بیایید و رمان پسر خاله وودرو، نویسنده: روت وایت، مترجم: محبوبه نجف‌خانی را ورق بزنید.

مفهوم زیبایی یکی از مفاهیم بلند زندگی است که در تمام مسائل عمومی اجتماعی زندگی می‌توان رگه‌هایی از آن را دنبال کرد. اما ورود به این مبحث را می‌توان با این پرسش بنیان نهاد که آیا تاکنون به این مسأله فکر کرده‌ایم که زیبایی ظاهری افراد چقدر برایمان اهمیت دارد؟ آیا تاکنون به این مسأله اندیشیده‌ایم که این مساله، تاچه حد بر قضاوت‌های‌مان درباره دیگران تأثیر می‌گذارد؟ آیا تفاوت رفتار و عکس‌العمل‌مان را در مقابل کسانی که زیبایی ظاهری دارند و افرادی که از آن بی‌بهره‌اند مورد ارزیابی قرار داده‌ایم؟ حقیقتا زیبایی ظاهری همان واقعیتی است که در درون افراد نهفته است؟ اصولا زیبایی چیست و چه می‌تواند باشد؟ آیا این بیت سعدی که می‌گوید: تن آدمی شریف است به جان آدمیت نه همین لباس زیباست نشان آدمیت ناظر بر مفهوم زیبایی می‌تواند باشد. درون‌مایه اصلی رمان «پسرخاله وودرو»، مسأله زیبایی است. این که چطور توجه افراطی و بیش از حد به ظاهر، زندگی افراد در جوامع مختلف را تحت‌تأثیر خود قرار داده و گاه باعث بروز رفتارهای ناپسندی چون: حسادت، دروغ، قضاوت بی‌جا و... می‌شود. شخصیت اصلی رمان نوجوانی به نام «وودرو» است. او پسری کمرو و دست و پاچلفتی است که لباس‌های کهنه و ژولیده بر تن می‌کند، او مجبور است عینک کلفت ته استکانی بزند، چون چشم‌هایش چپ است و همین مسأله باعث شده تا همه او را مسخره کنند. اما این قضاوت اولیه و تنها از روی ظاهر وودرو است. او برخلاف ظاهر نافرمش اعتماد به نفس خوبی دارد و بچه زبر و زرنگی است، او پسری است قابل اعتماد و مهربان، که می‌توان به‌عنوان یک دوست خوب به او تکیه کرد. داستان از روزی آغاز می‌شود که مادر وودرو به طرز عجیبی ناپدید می‌شود و وودرو به دنبال کشف علت این اتفاق است و در این بین ماجراهای عجیبی برای او اتفاق می‌افتد.

تو فکر می کنی من خوشبختم

اگر در زمره آدم‌های ناشکر روزگار هستی، اگر جزو آن آدم‌هایی هستی که منتظری همه هر جا و هر زمان جلو پاهایت از جا برخیزند و به احترامت کلاه از سر بردارند، اگر خودت را جزو متشکرترین آدم‌های روزگار می‌دانی و اگر فکر می‌کنی همه عالم و آدم به تو بدهکارند چرا که تو مثلا بیشتر از دیگران می‌دانی یا هر چیز دیگر، لطفا بیا و کج بنشین و راست فکر کن و یک بار هم که شده به این سوال پاسخ بده که آیا: تو فکر می‌کنی من خوشبختم؟ واقعا آیا فکر می‌کنی واقعا خوشبختی؟ این کتاب را رفیع افتخار نوشته است. نویسنده‌ای که حقش این است که آدم‌های پرکار و افتخار آفرین جهان یکی از کتاب‌های او را در قفسه کتابخانه‌هایشان داشته باشند.

کتاب «تو فکر می‌کنی من خوشبختم»، مجموعه‌ای است از ۸ داستان کوتاه که برای مخاطب نوجوان نوشته شده است. شخصیت یا کاراکترهای اصلی داستان‌ها بیشتر نوجوانان هستند و نویسنده در هر کدام از داستان‌ها به یکی از دغدغه‌ها و تجربیات تلخ و شیرین دوره نوجوانی پرداخته است. تفاوت نسل‌ها، روابط خانوادگی نامنسجم، عدم درک نوجوان توسط اطرافیان، مشکلات و مسائل فردی و اجتماعی، تنهایی‌ها و دلمشغولی‌های نوجوان بخشی از موضوعات این مجموعه هستند. عناوین داستان‌های این کتاب عبارتند از: «تو فکر می‌کنی من خوشبختم؟»، نوجوانان، تصمیم کبری، حال گذشته، چاچاچا، جوجه اردک زشت، همسایه‌های پایین چه سر و صدایی و راز جنایت.»

آقای بوگندو

این کتاب را بی‌شک برای عشاق شکلات و پرگویی نوشته‌اند. دیوید ویلیامز بی‌شک یکی از کسانی است که به شکلات علاقه‌مند بود. با اجازه شما یک رج از دندان‌های پایین خودش را در کودکی نثار شکلات دوستی‌اش ساخت. یعنی شکلات او را از دندان ساقط کرد. پس تا اینجای کار دریافتیم که شکلات حتی اگر خوردنش مفت و مجانی باشد ضررهای بسیاری برای دهان آدم دارد و بدتر از همه، آدم را با درد هولناک دندان سردرگریبان می‌گذارد. پس خواندن رمان آقای بوگندو، دیوید ویلیامز، ترجمه رضی هیرمندی یک بهانه خوب دارد و آن این که چگونه و به چه وسیله‌ای به این مسأله برسیم که اولا هر جا شکلات دیدیم هجوم نبریم و در ثانی مراقبت از دندان‌هایمان را به هر چیز دیگر حتی تمام شکلات‌های مفت و مجانی جهان ترجیح دهیم.

رمان آقای بوگندو، برای گروه سنی ج و د نوشته شده است. «کلویی»، دختری ۱۲ ساله است. او تپل‌مپل و خجالتی است، عاشق شکلات و قصه است و کمرویی او باعث شده هیچ دوستی نداشته باشد و بیشتر وقت خود را به تنهایی بگذراند. مادر کلویی بین او و خواهرش «آنابل» فرق می‌گذارد. چون آنابل دختر چاپلوسی است که سعی می‌کند خود را به هر طریقی در دل مادر جا کند و شخصیت خود را مطابق با چیزی نشان دهد که مادرش دوست دارد. اما کلویی همیشه مورد طعنه مادر قرار می‌گیرد و از همه کارهای مورد علاقه‌اش منع می‌شود. در مجموع مادر او زنی پرفیس و افاده است که زندگی‌اش را وقف آنابل کرده است. بی‌توجهی او به کلویی باعث می‌شود تا کلویی با پیرمرد آواره بدبویی دوست شود که همزبان خوبی برای اوست. کلویی حاضر است بوی بد دوستش را تحمل کند تا بتواند با او وقت بگذراند و احساس تنهایی نکند. کم کم کلویی با ماجرای زندگی پیرمرد آشنا می‌شود و...

یک جعبه پیتزا برای ذوزنقه‌ی کباب شده

زودرنجی درد بدی است همان‌طور که دیررنجی نشان از کهولت احساسات و عواطف انسانی دارد. اگر به‌دنبال این هستید که از زودرنجی فاصله بگیرید، بیایید و این کتاب را یک مرور کنید و اگر دوستش داشتید به دیگران هم پیشنهاد دهید: یک جعبه پیتزا برای ذوزنقه‌ی کباب‌شده، نویسنده: جمشید خانیان.

«آنا» دختر جوانی است که با پدر و مادر خود ارتباط گرم و دوستانه‌ای دارد. مادر او زنی حساس و زودرنج است که از همسرش می‌خواهد خانه‌ای شخصی و بزرگ برای آنها فراهم کند. پدر آنا که دبیر ریاضی است، حقوق کمی دریافت می‌کند. اما برای این که با خواسته همسر خود مخالفت نکرده باشد، خانه‌ای بزرگ اجاره می‌کند. اما شرایط در خانه جدید طوری رقم می‌خورد که ناگهان همه‌چیز عوض می‌شود.

یادداشت

نوشتاری در معرفی تازه‌ترین آثار دکتر قاسم صافی
حد همین است سخن‌دانی و زیبایی را

حامد داراب
روزنامه‌نگار

خاقانی، بزرگترین قصیده‌سرای فارسی می‌گوید: «مهر سکوت زیر زبان چون گذاشتی. دانم که کوچ کردی ازین کوچه خطر.» و مولانا خداوندگار رومی، سروده است: «پس جواب او سکوت است و سکون. هست با ابله سخن گفتن جنون».

اگر فرصتی پیش‌رو باشد که تحقیق و تحلیلی در آداب سخن گفتن، انجام شود، همه تاریخ کلاسیک ادبیات ایران، برای آن حرفی، حدیثی و استقبالی دارد. سخن گفتن، نزد ایرانیان که آداب و رسوم خاص همزیستی داشته‌اند، در هر دورانی رسم ویژه‌ای داشته است و با هر رسم، ابعاد گوناگونی از آن برجسته و تاثیر گذار شده‌اند. این را می‌توان از سیر تاریخ ادبیات ایران به دقت مشخص کرد. اما تأثیر رسم ویژه سخن گفت تا آن جا است که تأکید بر آن چون نصیحتی در فرهنگ عامه و ضرب‌المثل‌ها نیز رخنه کرده است که نمونه آن را می‌توان در بیتی از یک غزل حافظ دید: «با خرابات‌نشینان ز کرامات ملاف. هر سخن وقتی و هر نکته مکانی دارد»

با همه اینها، به تازگی در کتابی تحسین شده که زنده‌یاد استاد باستانی پاریزی بر آن تفریظ (ستودن نوشته کسی) نوشته‌اند، دریچه‌ای از مسائل همسو با سخن، یعنی «مدیریت زبان و جایگاه خاموشی در آثار نویسندگان ایرانی» مورد پژوهش قرار گرفته است. این کتاب به قلم دکتر قاسم صافی گلپایگانی نوشته‌است.

دکتر قاسم صافی (۱۳۲۷. گلپایگان) را استاد کاربلد زبان و ادبیات فارسی، علم اطلاعات و دانش‌شناسی می‌دانند. پیش از این، کتاب «کارت‌پستال‌های ایرانی ۱۳۶۸» او؛ اولین پژوهش درباره آنچه می‌توان تاریخ کارت‌پستال ایران و کارت‌پستال تاریخی ایران؛ خطاب کرد، بوده است که تحسین بسیاری را برانگیخت. سال‌های تدریس متون کتابداری او در دانشگاه تهران در دهه ۱۳۵۰، برای بسیاری از دانشجویان ادبیات و کتابداری آن روزگار، سال‌های خاطره‌انگیزی است. به هر روی، از دکتر صافی تاکنون بیش از ۳۰ عنوان کتاب و ده‌ها مقاله علمی در زمینه‌های مختلف منتشر شده‌است. اما او در کتاب تازه خود «طعم سکوت»، آثار متعدد سخنوران فارسی تا عصر معاصر را بررسی کرده و با استناد به نگاشته‌ها و سروده‌های آنان، نظریه‌ها و آرای آنها را درباره مدیریت زبان و جایگاه سکوت و خاموشی مطرح و تحلیل کرده‌است.

صافی، در این اثر مفاهیم و ملزومات سکوت و آفات زبان و قدرت نهفته در آثار شاعرانی چون، بایزید بسطامی، منوچهری دامغانی، ناصرخسرو قبادیانی، شهاب‌الدّین سهروردی، فخرالدّین عراقی، خواجه نصیرالدّین طوسی، حافظ شیرازی، محتشم کاشانی، صائب تبریزی، عارف قزوینی، فروغ فرخزاد، سیاوش کسرایی، محمدرضا شفیعی کدکنی و هوشنگ ابتهاج را مورد تحقیق قرار داده است. «کتاب در پی آن است تا با نشان دادن زیانبار بودن زیاده‌گویی و پر حرفی، اهتمام به خاموشی یا کم‌گویی و مهار سخن را موثرترین تریاق در جهت رفع مصائب سخن معرفی کند.»

«طعم سکوت» را انتشارات دانشگاه تهران بر پیشخوان کتابفروشی‌ها ارایه کرده است. دکتر باستانی پاریزی در تفویظ خود بر این کتاب، مفاهیم پنهان‌دارنده‌ای را بیان می‌کند که به‌اختصار می‌توان از آن دریافت که این کتاب تلاشی است برای کسب توفیق در زندگی و راهنمایی به سوی نیک‌خویی سخن و کمال انسانی و ابزاری برای رشد و بالندگی.

شناخت و تدوین از آغاز تاامروز

اما یکی دیگر از آثار تازه تالیف شده دکتر صافی «مرجع‌شناسی عمومی و تخصصی» است. بی‌تردید باید گفت که تا به امروز جای کتابی قدرتمند در خصوص مرجع‌شناسی خالی بوده و این خلأ را دانشجویانی بیشتر احساس کرده‌اند که برای پژوهش‌ها و مقاله‌ها و پایان‌نامه‌های خود، همواره در راستای روش تحقیق خویش دچار مشکلات جدی شده‌اند و انبوهی از وقت خود را از دست داده‌اند.

«در اثر تازه دکتر قاسم صافی، علاوه بر توصیف جنبه‌های مادی و معنوی بخش مهم عمومی و اختصاصی مرجع و چگونگی فرآیند تدوین و تربیت و طرز استفاده از انواع آن از قبیل تذکره‌ها، سرگذشت‌ها، فرهنگ‌ها، دایره‌المعارف‌ها، واژه‌نامه‌ها، کتاب‌شناسی‌ها، فهرست‌ها، راهنماها، دستورنامه‌ها و منابع جغرافیایی و جز آن، نمایه‌های لازم از نویسندگان و شخصیت‌ها و کتاب‌ها نیز در پایان کتاب آورده شده است. از مولفه‌های دیگر این اثر ارزشمند در فرآیند تولید منابع مرجع و معرفی جامع امهات منابع موجود و نقشی که می‌تواند در دوره‌های آموزشی دانشجویان و پژوهشگران ایفا کند، ثبت خدمات و نکوداشت کسانی است که از دیرزمان تاکنون در تالیف و تدوین منابع مرجع همت کرده‌اند.»